

Hentokesijäkälä

Dvärgskinnlav
Scytinium subtile

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Hentokesijäkälä on siniharmaa tai ruskea, pienikokoinen ja pienisuomuininen jäkälä. Sen voi tunnistaa pienten pyöreiden, lähes pallomaisten kotelomaljojen perusteella, joita on runsaasti. Kotelomaljat ovat yleisväriltään sekovarren värisiä, itiölavassa on häivähdys oranssia ja sitä ympäröi vaaleampi reunus.

Elinympäristö ja levinneisyys

Hentokesijäkälä kasvaa vanhoissa kosteissa metsissä useimmiten puualustalla joko lahoppuulla tai elävien vanhojen lehtipuiden tyvillä. Yleensä isäntäpuuna on haapa tai raita. Jäkälä voi kasvaa myös kasvien jäänteillä tai harvemmin kalkkipitoisella maalla kallioilla sekä tienpenkoilla. Hentokesijäkälää tavataan koko Suomessa Pohjois-Lappia lukuun ottamatta.

Nykytila ja uhkatekijät

Hentokesijäkälää uhkaa kasvupaikaksi sopivien vanhojen metsien häviäminen hakkuiden takia ja kasvualustaksi sopivien vanhojen lehtipuiden sekä lahoppuun määrän väheneminen. Jäkälän säilyminen kasvupaikallaan edellyttää kosteahkon pienilmaston säilymistä. Kolmannes hentokesijäkälän nykyisistä tunnetuista kasvupaikoista on suojelun ulkopuolella.

Hoitosuositukset

Hentokesijäkälä vaatii laajan metsäpeitteisyyden luomaa taseisen kosteaa pienilmastoa. Hentokesijäkälän kasvupaikoiksi sopivat vanhat lehtipuut sekä niitä ympäröivä muu puusto tulisi rajata hakkuiden ulkopuolelle niin laajalti, ettei aukon tai harvennushakkuun aiheuttama pienilmaston muutos ja valon määrän lisääntyminen vaikuta esiintymään. Lisäksi on otettava huomioon, että lajin kasvupuut ovat herkkiä kaatumaan tuulisuuden lisääntyttyä. Kasvupaikan ympäristö tulisikin säilyttää jatkuvasti peitteisenä. Runsaslahoppuustoisten metsien vapaaehtoiseen suojeluun on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

Halonen, P. & Hyvärinen, H. 2006: Sanginjoen ulkometsän jäkälä- ja kääväkäsinventoinnit. – Raportti Oulun kaupungille. 23 s.

Stenroos, S., Ahti, T., Lohtander, K. & Myllys, L. (toim.) 2011: Suomen jäkäläopas. — Norrlinia 21: 1–534.